

„C. I. Nottara“

A OPTA ZI DIS-DE-DIMINEAȚĂ

de Radu Dumitru

Sînt cîțiva ani de cînd numele tinărilor scrîtori și publicist Radu Dumitru circulă în lumea teatrală, mica lui faimă de înzestrat și original dramaturg alergînd înaintea creației, înaintea unei creații destul de restrînse, deocamdată publicată, ba chiar premiată, dar încă netrecută prin proba de foc a reprezentației teatrale și nici îndeajuns discutată dintr-un punct de vedere aprofundat și exigent.

Îată de ce actul înscrierii piesei *A opta zi dis-de-dimineată* în repertoriul sălii Studio a Teatrului „C. I. Nottara“ ni se pare salutar, mai cu seamă pentru că inițiativa nu se arată a fi de complezență ci e însoțită de o excepțională susținere artistică.

Piesa — să o numim piesă, chiar dacă e în egală măsură poem dramatic, schiță dramatică, parabolă, dezbateri agitatorică — este, s-o spunem, de la început, un exercițiu de stil, o încercare de folosire a unor mijloace și procedee, cel puțin pentru autor, noi, inedite, și dacă e să încercăm a-i stabili reușita, trebuie să ne oprim în primul rînd asupra fondului problematic, asupra mesa-

jului pe care Radu Dumitru rivnește să-l transmîtă.

Porînd de la titlu, înțelegem că autorul propune o a opta zi a genezei, ziua care, dis-de-dimineată, trebuie să înceapă cu „facerea“ morala a omului, cu clădira pe baze noi și trainice a conștiinței omenirii, după generoase principii de solidaritate, încredere, umanitate și noblețe sufletească. Pira multe se pot întîmpla omului lipsit de cea de-a opta zi a genezei, prea aproape e de pragul prăpastiei — ne spune Radu Dumitru — fără temelia morală pe care omul nu e încă îndeajuns stăpîn. E punctul de vedere al unui poet avîntat, al unui romantic dacă vreți, e un punct de vedere generos în umanismul lui, dar nu destul de susținut filozofic, nu prea limpede delimitat în coordonatele sale de spațiu și timp. Prima parte a piesei — căci piesa este clar segmentată în două, nu printr-o pauză ci printr-o colitură de stil, printr-o abandonare a unor procedee literare și abordarea neașteptată a altora — înfățișează metaforic o lume indiferentă, înstrăinată, oarbă, acceptînd nimicirea sistematică și inconștientă a aspirațiilor ei către frumos, către pur, către înalt. Personajele acestei lumi, personaje-simbol, se îndreaptă către neant: Femeia cu baloane, femeia care ar putea dărui ficăruia partea lui de frumusețe, asistă neputincioasă, prinsă în virtejul unei mulțimi grăbite și nepăsătoare cum un copil — reprezentare a iresponsabilității — sparge unul cîte unul baloanele colorate — simbol al idealurilor înalte. Odată suprimate baloanele, odată dinamitat fondul moral al umanității, prăbușirea, cataclismul sînt inevitabile. Catastrofa s-ar fi putut produce dacă omenirea nu ar înțelege, dacă nu ar fi înțeles, că e datoare să înceapă dis-de-dimineată, a opta zi a genezei sale. Aceasta este partea a doua a piesei, în care grotescul absurdul, sînt abandonate pentru a face loc unei chemări patetice pe care Femeia cu baloane, fără baloane ție astă dată, dar cu o tobă în măsura să trezească conștiințele adormite îl adresează umanității. Aici, în a doua parte, se depliază talentul de autentic poet al lui Radu Dumitru, se desfășoară amplă și nestingherită, forța agitatorică a scriiturii sale.

Cum spuneam, frumusețea mesajului, oportunitatea apelului lansat de autor sînt mai presus de orice minimalizare, dar lipsa unor circumscrieri precise în spațiu și timp putea naște oarecari confuzii. Tocmai de aceea găsesc că Magda Bordeianu, regizoarea spectacolului, a procedat cu înțelepciune delimitînd strict cadrul social-politic în care cel puțin

Ioana Crăciunescu, Angela Chiuaru, Sanda Băncilă, Gilda Marinescu, Napoleon Crețu, Adrian Mazarache și Ștefan Pisoschi în „A opta zi dis-de-dimineață” de Radu Dumitru

prima parte a piesei își află circumstanțele cuvenite. Datele cuprinse în text, date foarte bine puse în valoare de spectacolul Magdeii Bordeianu dacă nu-l consacră pe Radu Dumitru îl confirmă ca un promițător dramaturg de la care sînt de așteptat scrieri în care personalitatea lui să se elibereze de complexul experiențelor literare. Autorul nu a oferit interpreților, cu o singură mare excepție, decît posibilitatea unor crochiuri, pe care toți le-au izbutit într-o disciplină de colectiv care-i onorează Marea excepție, rolul Femeii cu baloane, s-a întîlnit cu o altă mare excepție, admirabila actriță Gilda Marinescu. Stăpînă pe toată gama mijloacelor sale, capabilă să dea vibrație celei mai banale vorbe rostite, străbătînd cu mobilitate toate treptele trăirilor interioare, interpreta a purtat cu strălucire povara rolului și autorul datorează totul șansei de a o avea în distribuție și încă în rolul cel mai adînc și amplu împlinit.

Teatrul de Stat
„Valea Jiului”
din Petroșani

AMURGUL ACELA VIOLET

de I. D. Sîrbu

La ceasul cînd se fac bilanțurile stagiunii, încă se mai anunță prin țară premîere despre care nu vom putea spune cărui sezon teatral aparțin. Se joacă o dată sau de două ori acum, se reiau în toamnă, și partea proastă e că peste vacanță își pierd prospețimea, ba chiar interesul, instalîndu-